Az őszi labdarugó idény kezdetén

Augusztus 21-el sorsdöntő időszak kezdődött el a Haladás szempontjából: megindult az őszi labdarugó idény, az idei bajnokság második része. Az előbbi mondatot másképpen is meg lehet fogalmazni. Nemcsak a Haladásra nézve kritikus az elkövetkezendő négy hónap, hanem azt fogja megmutatni, vajjon Szegednek, sőt az egész Délmagyarországnak lesz-e jövőre labdarugó csapata az NB I-ben, vagy sem. A csapatnak az a feladata, hogy kihatcolja a bennmaradást, a vezetőségnek az a kötelessége, hogy megteremtse az ehhez szükséges előfeltételeket, a közönségre viszont az hárul, hogy olyan támogatást adjon, amely lehetővé teszi a legteljesebb erőkifejtést.

Azok az objektív körülmények, amelyek között a Haladás megkezdte az őszi idényt, nem kedvezőtlenek. A csapat a szükséges pihenőt nem tekintve a nyár folyamán is edzésben volt. Augusztusban romániai portyát bonyolított le, amelynek eredményei biztatóak. A számszerű teljesítmény (egy döntetlen és két vereség) nem látszik ugyan megnyugtatónak az első pillantásra, nem szabad azonban elfelejteni, hogy a csapat az eredményeket igen erős ellenfelek ellen érte el. E mellett pedig igen nagy jelentősége van annak a ténynek, hogy a túra során mód nyilt különböző megoldások kipróbálására, a csapat játékának egyesítésére, a játékstílus megszilárdítására.

Az a fejlődés, amit a jól felhasznált nyári hónapok a csapat számára jelentenek világosan megmutatkozott az idény első mérkőzésén, az augusztus 21-én lejátszott Csepeli Vasas elleni meccsen. *Mindjárt előljárójában le lehet szögezni: a szegedi közönség a Haladástól még nem látott ilyen szép, ötletes és tervszerű játékot.* A csapat régi hibája az, hogy a védelem és a csatársor elszakad egymástól, ezuttal nem ütközött ki. A harmónia az egyes csapatrészek között meg volt, a támadások hátulról indultak el, de a csatárok is kivették részüket a védekezésből, ha kellett. Külön dicséretet érdemel a támadások felépítése. Eddig általában az volt a tapasztalat, hogy a csatársor legtöbbször az ellenfél tizenhatosáig tudja a labdát jól felvinni, ebben a döntő helyzetben azonban csupán ötletszerű megoldásokkal kísérletezik s inkább a véletlenre bízza, sikerül-e a támadás befejezése, vagy sem. A Csepeli Vasas elleni mérkőzésen viszont ezen a téren valóban korszerű és nagy stílusra valló futballt lehetett látni. A tizenhatoson tömörülő csepeli védelemmel szemben a csatárok nem úgy játszottak, hogy bevitték a labdát a védőjátékosok közé, hanem lassították a játékot, kicsalták a védőjátékosokat s a mutatkozó réseken törtek át helycserés támadásokkal. Különösen Cziráki és Csányi tűnt ki ilyen szempontból. A fedezetpár pontosan hozzá tudott illeszkedni ezekhez a támadásokhoz, elsősorban Baráth révén. A védekezésnél viszont Csányi hátrahúzódott, s ezzel a védelem erejét növelte, egyben pedig nagy munkabírásával azt is lehetővé tette, hogy előretörve a védekezésből közvetlenül támadásba lendítse a csapatot. *A védelem általában szilárdan állt a lábán, csak néha-néha bizonytalankodott. Az eredmény: 4:2 nemcsak reális, de hizelgő is, hiszen a Haladás az esélyesebb Csepeli Vasast kényszerítette kétvállra.*

Amikor jóleső büszkeséggel emlékezünk meg a csapat erényeiről, nem szabad a hibákról sem megfeledkezni, mert akadtak ilyenek a győzelem ellenére is. Kezdjük mindjárt a csatársorral. A döntő pillanatokban ez a csapatrész egységes benyomást tudott kelteni, de nem egyszer szétesett a játék folyamán. Különösen áll ez a jobbszélre. De általános tapasztalat az, hogy a szélsők gyorsaságukat nem mindig tudják kellő taktikai érzékkel párosítani, helycserékre aránylag ritkán vállalkoznak s még mindig meg van bennük az a hajlam, hogy a labda megszerzése után vaktában adnak be. Nem tekinthető megoldottnak a középcsatár kérdése sem. Vass személyében kiváló labdarugót ismertünk meg ugyan, Vass azonban mutatott játéka alapján még mindig elsősorban ösztönös védőjátékos. Szemben látja az ellenfelet, nem gondol arra, hogy a háta mögött mi történik s nem eléggé fordulékony akkor, amikor hátulról kellene kifordulni előre. A védelem játéka szintén nem hibátlan. A legérdekesebb kérdés ezzel kapcsolatban Bodzsár. Bodzsár képzett és lelkes játékos, nem egyszer úgy tűnik, mintha a védelemben külön klasszist képviselne. Éppen az a baj azonban, hogy gyakran elragadtatja magát és a látványosabb, tetszetősebb megoldást választja az egyszerűbb, de biztosabb helyett. Alapvető hibája, hogy legtöbbször nem akkor igyekszik beavatkozni, amikor az ellenfél támadása kibontakozóban van, nem próbálja meg csirájában elfojtani a támadást, hanem akkor lép fel, amikor az ellenfél csatársora már felfejlődött s a támadás befejezéséhez közeledik. Kétségtelen, hogy ilyenkor többnyire sikeresen veszi fel a harcot s azt a látszatot kelti, hogy ő a védelem oszlopa. De előfordul az is, hogy a Haladás éppen ilyen támadásokból kapja a gólokat. *Így esett a Csepeli Vasas első gólja is, igaz, hogy a másik oldalon, de végső fokon Bodzsár jellemző hibájából.* Ugyanakkor persze az is igaz, hogy Bodzsár szélsője Tóth II. nem igen tudott érvényesülni a maga oldalán ennek viszont az volt az eredménye, hogy a védelem jobbszárnyára nehezedett nagyobb nyomás, mely végül is két gólt eredményezett. Meg kell emlékezni ezenkívül Mészáros szerepléséről is. Mészárost az NB I-es mezőny egyik legtehetségesebb kapusának tartjuk, s tehetségét a Csepeli Vasas ellen is csillogtatta. Tavasz óta még fejlődött is, kiugrásai sokkal biztosabbak és pontosabbak voltak, mint korábban. De most is megmutatkozott az a tulajdonsága, amely sokat von le teljesítményének értékéből: a kiegyensúlyozatlanság. Gyakran egészen reménytelennek látszó helyzetekben tisztázott, viszont az első gólt védhette volna, hiszen az ellenfél csatára nagyon nehéz szögből volt kénytelen kapura lőni. Ugy látszik, mintha Mészáros koncentráló képességével volna baj, időként kikapcsol s akkor bizonytalankodik.

Általában az az érzésünk, hogy a csapat kondiciója nincsen egészen rendben. Bizonyos, hogy a céltudatos edzői munkával s kezdeti nehézségek után sikerült a játékosokat csapattá összekovácsolni. Megmutatkozott ez az egyre inkább kidomborodó egységes játékfelfogásban, a helyenként a budapesti Honvédra emlékeztető stílusban. Ez igen nagy szó, csakhogy az volna a cél, hogy a stílust a csapat folyamatosan és végig tudja játszani, nemcsak negyedórákon át.

A Haladás vezetőségére komoly felelősség hárul. Feladata, hogy mozgósítsa az egész egyetemet és a főiskolát, hogy kilépjen eddigi elszigeteltségéből és megtalálja a kapcsolatot a városhoz, hogy meg tudja mozgatni a szegedi dolgozók összességét. Az első lépések ebben az irányban megtörténtek ugyan, de ezeket továbbiaknak kell követniök. A vezetőségnek kell — legalább is kezdeményezés formájában — gondoskodnia arról, hogy a hosszú ideje égető erősítés kérdése megoldódjék. Az a nézetünk, hogy a csatársor problémája a rendelkezésre álló keretből megnyugtatóan nem oldható meg. Ahhoz persze, hogy megfelelő átcsoportosítás lehetővé váljék, más szervek segítsége is szükséges. *A városi PB és a város vezetősége magáévá tette a Haladás ügyét, a további eredményekhez azonban az is szükséges, hogy az OTSB által annak idején kilátásba helyezett lehetőségek realizálódjanak.*

Külön figyelmet érdemel a Haladás és a közönség viszonya. S itt mindjárt le lehet szögezni tapasztalati alapon, hogy a szegedi közönség „nehéz" közönség. Hajlamos arra, hogy tüntetően hűvös maradjon, ha a csapatnak nem megy a játék. Kétségtelen, hogy a nézők jó labdarugást akarnak látni s ha ezt megkapják, nem fukarkodnak az elismeréssel. Vagyis a támogatás mértéke a csapaton, illetve a csapat játékán fordul meg. De ez csak az érem egyik oldala s végeredményben circulus vitiosusról van szó. Nem vitás ugyanis, hogy a csapat is másképpen játszik, ha maga mögött érzi a közönséget, ha akkor kap biztatást, amikor erre legnagyobb szükség van. Ez pedig akkor szokott bekövetkezni, amikor a játék nem a legjobban megy. Akkor van szükség arra az erőre, amelyet a csapatával együttérző, a győzelemért a csapattal együtt lelkesedő közönség szinte bele tud plántálni a játékosokba s mely át tudja segíteni a csapatot a legkritikusabb perceken. A Haladás eddig ezt a támogatást nem mindig kapta meg, talán azért is, mert a közönség nem ismerte fel, hogy nem klubérdekek forognak kockán, hanem Szeged egész labdarugósportja. Ma már viszont mindenki tisztában van azzal, hogy a Haladás minden mérkőzésének sorsdöntő jelentősége van a szegedi labdarugás jövője szempontjából s meggyőződésünk, hogy ez a tudat irányítja majd a közönséget, s forrasztja eggyé a Haladással jóban, rosszban.

H. E.

Megjegyzések az Orvostudományi Egyetem felvételi vizsgáihoz

Az 1954—55-ös tanév fontos előkészítő szakasza zárult le az Orvostudományi Egyetemen, lezajlottak a felvételi vizsgák, megtörténtek az orvos-, és gyógyszerészkarra a felvételek. Népi demokratikus rendszerünk megteremtette a lehetőséget és biztosítja, hogy egyetemeinken és főiskoláinkon a becsületes dolgozók — legyenek azok munkások, parasztok, értelmiségiek, alkalmazottak, vagy más kisemberek — szakmailag legmegfelelőbb, tehetséges gyermekei tanuljanak. A középiskolát végzett fiatalok közül kiválogatni az új értelmiségünk leendő újabb seregét, komoly felelősséget, nagy körültekintést, szakmai éleslátást és politikai érettséget, éberséget kíván.

Összevetve az elmúlt évek és az elkövetkezendő tanév felvételi munkáját, érdemes néhány tapasztalatot megemlíteni.

Az egyetemünkre jelentkezők szociális összetétele javult, elsősorban a gyógyszerészkaron. Itt a munkás, paraszt és értelmiségiek aránya külön-külön meghaladja a 20—20 százalékot. Az eszmei-politikai tájékozottság és a szakmai tudás tekintetében felkészültebb ifjúság állt a vizsgabizottságok elé. *Az orvosszakon 87 százaléka, a gyógyszerész szakon 80 százaléka a felvetteknek kitűnő, jeles és jó érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik.* Szépszámmal akadtak olyanok, akik a középiskolás színvonalat meghaladó kémiai vagy biológiai ismereteket mutattak fel.

E tények azt mutatják, hogy az egyetemi tanulmányokra előkészítő iskoláinkban a lemorzsolódás leküzdésénél és a középiskolai továbbtanulásra javasolásnál körültekintőbb munka folyik ma már a szakmai igényesség mellett, továbbá megszűnőben van az a szakadék, amey az egyetemi és középiskolai oktatás színvonala között van.

Nagyban megkönnyítette a munkánkat, hogy az iskola-bizottságok és egyéb szervek véleménye a jelentkezőkről az előző éveknél általában tárgyilagosabb, megbízhatóbb volt, nagy többségében megegyezett a vizsgabizottságok által kialakított összképpel. Akadtak azonban semmitmondó, kurtafurcsa véleményezések is, amelyeket utólag kellett teljessé tenni, vagy amelyek felületes, lelkiismeretlen elbírálást takartak.

Ki kell azonban emelni két hibát középiskoláink felé, melyek úgylátszik elég maradandóan mutatkoznak. *Az egyik az, hogy még ma sem történik sok esetben helyesen a tanuló származás szerinti kategorizálása, amit pedig a helyi ismeretek birtokában legjobban az iskolabizottság tudna eldönteni.* Gyakran fordult elő, hogy alkalmazottat értelmiségnek, egyéb vagy alkalmazotti származásút munkásnak stb. tüntettek fel. Például a szegedi Tömörkény leánygimnázium, a hódmezővásárhelyi Közgazdasági Technikum, a budapesti Kossuth Zsuzsa Állami Gimnázium. Ezek az enyhébb tévedések, de előfordult, hogy a hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor gimnázium munkásszármazásúként, a kecskeméti Piarista Gimzánium parasztszármazásúként jelölt meg osztályidegen családból való jelölteket. Úgy gondoljuk, hogy ezeknek nemcsak statisztikai szempontból van jelentősége. A másik tény az, hogy egyetemi tanulmányok folytatására 47 osztályidegen származásút javasoltak, akik az összes jelentkezők közel 7 százalékát tették ki. A felvételi vizsgán kiderült, hogy ezeknek csupán elenyésző kisebbsége képvisel kimagasló szakmai értéket, ami meggondolásokra adhat alapot. Ilyen javaslatokat kaptunk többek között a budapesti Kossuth Zsuzsa Leánygimnáziumtól, a szegedi Radnóti Gimnáziumtól, a kecskeméti Piarista Gimnáziumtól és a szegedi Közgazdasági Technikum Közlekedési Tagozatától. Úgy véljük, hogy ezekben az esetekben a politikai és szakmai megítélés kölcsönössége hiányzott és az e téren megmutatkozott liberalizmust a jövőben elsősorban az iskolabizottság számolja fel.

Foglalkoznunk kell továbbá a felvételi időszakban megmutatkozott két fontos jelenséggel.

Az ellenség, mint mindannyiszor most sem maradt veszteg. Megpróbálta aknamunkájával a felzárkózott, becsületesen dolgozó értelmiségiek bizalmát megingatni az emberileg egyik legérzékenyebb ponton, a gyermekük sorsán keresztül. Elhiresztelte, hogy értelmiségifiatalt nem vesznek fel az egyetemre. Ennek eredményeként elég elterjedten lehetett hallani kétségbeesett hangokat Szegeden az orvosok, gyógyszerészek, pedagógusok között. Jellemző példa a vidéken is felszított pánikhangulatra, hogy a tanulmányi osztály vezetőjének olyan kérdést tettek fel kórházi ellenőrző körútján, hogy „orvos gyereket egyáltalán felvesznek-e"?

Nézzük meg ezután a beszédes számokat: az orvosszakra jelentkezett 87 értelmiségi származású tanuló közül 64 nyert felvételt. E hirverés kétségtelenül elősegítette, hogy az utóbbi években nem tapasztalt mértékben jelentkezett a protekciókeresés és a pártfogolás. Itt sajnos egyetemünk dolgozói jártak az élen. *Helyes, ha dolgozóink felhívják a vizsgabizottság figyelmét általuk ismert egyéneknél tárgyilagos módon jó vagy rossz szempontokra, amelyek esetleg nem kerülnének napvilágra, vagy hasznosan kiegészíthetnék a megalkotott véleményeket.* Ezzel elősegítik a munkát. Jelen esetben azonban az történt, hogy a szószólások nagyon sokszor elvtelenek voltak. Például egyik vezető szakmai tekintélyünk olyan ember egyetemre kerülését szorgalmazta ismeretség alapján, aki tanulmányi szempontból nem volt megfelelő. Jóllehet maga is részt vett a Tanácsülés azon határozatának közös meghozatalában, amely a felvételeknél kihangsúlyozta a tanulmányi szempontok fokozott figyelembevételét. Számosan voltak olyanok is, akik megnyugtatóan nem is ismerték a pártfogoltat, csak kényelmetlen volt nekik viszszautasítani a szülők kérését. Mások viszont olyan hallgatók ügyében emeltek szót, akik szakmai és politikai szempontból teljesen megfeleltek. De gondolták talán biztosabb, ha van prókátoruk. Az, hogy kik kerülnek az egyetemre, minden oktatással közvetlenül, vagy közvetve foglalkozó egyetemi alkalmazott szívügyének kellene lenni. Az egyetem életében minden alapvetően fontos kérdést, így a felvételeket is az egyetem alkalmazottainak, mint egy nagy családnak kellene megoldani, persze adott esetben nem „rokoni" alapon.

Néhány szóval érinteném a jelen felvételeknél elutasítottak helyzetét. *Ezeknek egyrésze gyenge szakmai tudása miatt nem nyert felvételt. Jelentős hányaduk noha a továbbtanuláshoz elegendő felkészültséget mutatott fel, a nagyszámú jelentkezés folytán nem kerülhetett felvételre.* Ezzel azonban nincs elvágva a jövőben esetleges egyetemre kerülésük útja. Most is vettünk fel olyanokat, akik egy, sőt két éve tettek érettségit és ez idő alatt alaposan felkészültek, s kiemelkedően megállták a helyüket. Tény azonban, hogy a korlátolt felvételi létszám miatt nem minden középiskolás folytathatja tovább felsőfokon tanulmányait. Irányadónak kell tekinteni Erdei-Gruz Tibor oktatásügyi miniszter nemrégen tartott beszámolójának erre vonatkozó részét, mely szerint: *„évről-évre több érettségizettnek kell az egyetemen kívül megtalálni munkaterületét"*, vagyis nem átmeneti problémával állunk szembe, hanem maradandó feladattal.

A felvételek gondos és zökkenőmentes lebonyolításában komoly és elismerést érdemlő munkát végzett a Tanulmányi osztály valamennyi dolgozója, elsősorban annak vezetője, Turóczki elvtársnő, az orvos és gyógyszerészkar kádresei Tóthné és Horváthné elvtársnők. A vizsgabizottságok közül az I. számú orvosi bizottságot emeljük ki, melynek tagjai, Nagy István docens és Antalffy Sándor gyakornok, példamutatóan dolgoztak.

A közelgő tanévnyitás a következő néhány hét alatt nagy feladatokat ró az Orvostudományi Egyetem párt-, állami-, és tömegszerveire, valamint az oktató intézményekre, hogy a megnövekedett létszámú hallgatóság szakmai, elvi-politikai nevelését megfelelően előkészítsék és biztosítsák. Reméljük ennek véghezvitelében egyetemünk dolgozói hasonló aktivitást mutatnak majd fel.

Mónus Zoltán
tanársegéd

Egy elfelejtett népművelő

(Benedek Elek 1859—1929)

EZÉVBEN emlékezünk meg a nagy mesemondó születésének 95., — halálának 25. évfordulójáról.

Ha visszapergetjük a történelem sárgult lapjait, akkor látjuk, hogy életének hetven esztendejét a magyar mult legsötétebb szálai kötötték gúzsba. Gyermekkora a Bach-korszak vad magyarfalása idejére esik, érett férfikorában a milleneumi «lojalitás» gőzfürdője ködösíti a lelkeket, innen már csak egy rövid halálugrás a »mindent megfontoltam, mindent meggondoltam« embertelensége, s az összeomlás után a revánsért lihegő irredentizmus dicstelen korszaka következik, melynek anyaországi szimbólumai a »cicázó csendőrtollak«.

Van-e öröm és emberség az embertelen korszakokban? Van-e szeretet és költészet? Van-e optimizmus és szépség?

Ha Benedek Elek életművét lapozzuk: igennel kell felelnünk. Az utóbbi évtizedekben neve méltatlanul szorult a magyar irodalom perifériájára és a felszabadulás utáni évek zavaros kultúrpolitikája még a selejtlistát is »megtisztelte« nevével. Szerencsére az ellenség romboló munkáját lelepleztük és igazi értékeink megkapták méltó helyüket az irodalom- és művészettörténetben is.

HATALMAS munkabírása és termelékenysége évtizedeken át példázza az irodalmi »aprómunka« áldozatvállalását. Népszerűsége a maga korában Jókai mellé emeli nevét. A legigényesebb közönség és a legkényesebb zárta a szivébe, mely közönség meghódítása a nagyok között is a legnagyobbaknak sikerült — az ifjúság!

1882-ben az akkoriban megindult Magyar Népköltési Gyűjtemény; Székelyföldi Gyűjtésében már ott találjuk nevét és munkáját Kriza János és Orbán Balázs mellett. A székely és magyar népmesék szenvedélyes gyűjtője és átdolgozója volt. A magyar és székely néplélek kincseit az ő munkái ismertették meg hazánk fiatalságával. Minden év meghozta a maga Benedek kötetét: Székely tündérország 1885, Székely mesemondó 1888. Magyar mese és mondavilág (5 kötet) 1896, A magyar népköltés gyöngyei 1897. De nemcsak a magyar mese és mondavilágot ismertette meg az ifjúsággal. Átdolgozta a Grimm meséket, majd 1913-ban kiadta »A világ legszebb meséi« három kötetét. Élete utolsó éveiben Goethe »Reinecke Fuchs«-át dolgozta át, mely a mai napig kedvence a fiataloknak: Csili csali csalavári csalafintaságai címen.

»Nagy magyarok élete« sorozatában dicső elődeinknek állít emléket. »Édes anyaföldem« (1920) című munkájában az erdélyi társadalmi és kulturális viszonyokról kapunk szemléletes áttekintést.

REGÉNYEI, elbeszélései, tárcái, egyfelvonásos darabjai mind a végtelen emberszeretetet tükrözik egy embertelen korban. Meséinek és műveinek központi gondolata a nép ügyének kitartó szolgálata, mely nem kordivat, vagy szalmaláng, hanem életprogramm volt számára.

Benedek Elek a magyar kultúra, a »nemzet napszámosa« volt. Említett sokirányú érdeklődése és munkássága mellett számos lapnak évtizedeken át szerkesztője volt. Ő szerkesztette többek között a »Néptanítók Lapját« és a »Nemzeti Iskolát« is. Pósa Lajosnak az »Én Ujságom« című gyermeklapnál segített, majd Sebők Zsigmonddal a »Jó Pajtást« dédelgette. Egyidőben mint képviselő szeretett székely népe ügyét-baját hordozta nem rokkanó vállain.

1921—22-ben visszatért Erdélybe, szülőföldjére, ahol ismét ifjúsági lapot szerkesztett. 1926-ban hosszú élete munkásságáért a Petőfi Társaság a Jókai nagydíjjal jutalmazta.

Imre egy sokszínű élet rövid foglalata.

A minap könyveit keresgéltem a könyvtárban — ahová visszakerült a selejtlista kiiktatása után Jókai, Mikszáth, Gárdonyi könyvekbeszőtt álmai mellé —, de nem találtam egyetlen művét sem.

— Kézbe vannak — mondták a könyvtárosok, a fiatalok nagyon szeretik.

Örömmel halljuk ezt és elmondhatjuk róla is, hogy »ifjú szivekben él...«

Legyen ez a pár sor írás egy szál virág Benedek Elek süppedő sírjára...

Nagy Dezső

SZEGEDI EGYETEM
A Szegedi Tudományegyetem, Orvosegyetem és Pedagógiai Főiskola lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Kiadja: Az MDP Egyetemi és Főiskolai Pártbizottsága, a Tudományegyetem rektora, az Orvosegyetem dékánja, a Főiskola igazgatója, a DISZ és a Szakszervezetek

Csongrádmegyei Nyomdaipari V. Vállalat Szeged 5001
Felelős vezető Vincze György